

HM í frælsum ítrótti:

Luttakarar: 2000 »stjörnur« frá 158 tjóðum

Á fyrsta sinni eru nú kappingar um heimsmeistaraheitini í frælsum ítrótti. Hetta hendir í Helsinki.

Onki er bygt til hesar kappingar, bert nútíðargjørt olympiskt stadion verður nýtt.

Ongantið áður hava ítróttarfolk úr so nógvum tjóðum verið savnað til kapping.

Áhugin fyri at síggja sjónvarpssendingar frá kappingunum er stórur kring allan heim.

Sunnudagin farna, tann 7. august, vendust øll heimsins eygu móti høvuðsstaðnum í Finnlandi, Helsinki. Ársins størsta og mest hugtakandi ítróttarhending byrjaði.

Fyrstu — viðurkendu — kappingarnar um heimsmeistaraheitini í frælsum ítrótti.

Ongin ivi er um, at kappingarnar um HM gerast ein stórhending. Gerast eitt »supershow«, ið er fyrireikað út í odd og egg, har ítróttur av heimsflokki, í olympiskum flokki, verður at síggja.

Meira enn 2.000 ítróttarfolk — »ítróttarstjörnur« — úr 158 tjóðum luttaka.

Meira enn ein milliard folk eygleiða HM-kappingarnar gjøgnum sjónvarp.

Um 70.000 áskoðarar, ið liva við í øllum hendingum, ið fara fram á vøllinum, vilja hvønn dag leita sær til viðkaða og endurnýggjaða, nútíðargjörda stadion (ið varð bygt til olympisku summarleikirnar í 1940, sum vórðu av ongum orsaka av seinna heimsbardaga).

Kappingin endar 14. august.

Finnlendingar — góð ítróttarfolk

Vertstjóðin, Finnland, hevur góðar royndir, og góð minni, innan frælsa ítróttin, m.a. rennararnar báðar Paavo Nurmi og Lasse Virén, men tá tað á sinni varð avgjørt, at fyrstu veruligu HM-kappingarnar skuldu fara fram í Finnlandi, hevði hetta einki at týða.

Finnland fekk HM-kappingarnar í herðum dysti við Stuttgart.

I tvey ár hevur fyrirreikingarnevndin, 1600 sjálvbodnir ítróttarleiðarar og bert 11 »heil dags«-starvsfolk nýtt alla arbeiðsmegi fyri at fáa alt liðugt og klárt til kappingarnar, og einki er at ivast í, at hesi við gleði, spenningi, einum veti av angist oguttan iva stoltleika sunnudagin hava eygleitt »herseitingina« av ítróttarfolkum og áskoðarum.

Tá olympisku leikirnir vóru í Helsingfors í 1952 luttóku 69 lond, meðan tað í Moskva í 1980 — ið jú varð rakt av einum »boycotti« — komu 81

tjóðir. Til kappingarnar um HM í frælsum ítrótti hava, sum áður greitt frá, 158 tjóðir boðað frá luttøku.

Ein orsök til hetta luttakaramet eruttan iva, at altjóða samgongan innan fræslan ítrótt, IAAF, hevur boðið øllum limalondum sínum at senda ein kvinnuligan og ein mannligan luttakara, umframt ein leiðara, at luttaka í kappingunum. Og hettauttan at hugt hevur verið at um luttakararnir hava nakrar møguleikar at gera seg galdandi í ymsu kappingunum. Tað er eisini IAAF, ið ber allar útreiðslur ið standast av hesi innbjóðing.

Orsaka av hesum luttakarnýggjar tjóðir, ið ein ongantið fyrr hevur hoyrt nevndar í samband við altjóða kappingar.

Norrønt goodwill

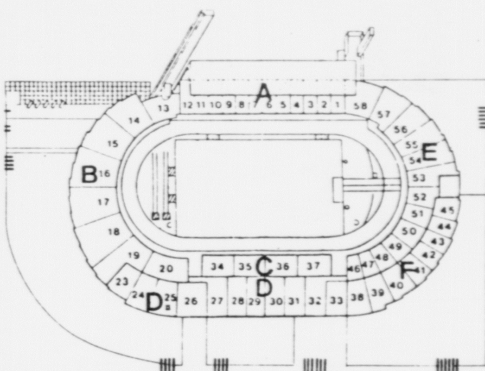
Tá »tann hvíti býurin«, sum Helsinki eisini verður nevndur, søkti um loyvi at fyriskipa kappingarnar um HM, varð beinanvegin greitt IAAF frá, at ongur ætlanir vóru um — eins og griksku Emfyriskipararnir — at byggja nakað nýtt stadion ella nakran nýggjan »olympiskan bý«. Í staðin vildu finsku fyrirreikararnir nútíðargera teir ítróttarhallir, ið funnst, soleiðis at hesir kundir klára tey krøv, ið okkara tíð setur til teir.

Skattgjaldararnir fáa ongur eyka byrðar av kappingunum. Tá meira enn ein milliard menniskju í øllum pørtum av heiminum í átta dagar eygleiða hendingarnar í Finnlandi, er lætt at fata, at hett kemur at týða nógv fyri eina litla tjóð — ja fyrri øll norðanlond — orsaka av tí økta »goodwill«, ið vil vísa seg í ymsu heimspørtunum.

Fyrirreikararnir siga, at endamálið teirra er at skapa ein serstakan HM-anda — tann veruliga Helsingforsandan. Og samstundis vilja teir vísa øllum heiminum, at Finnland er eitt opið, demokratískt samfelag, har øll eru vælkomin uttan mun til politiska áskoðan, trúgv ella hudið.

Serstakur HM-býur

Hóast nógv er gjørt fyri at verja tey luttakandi, so royna tey, ið skipa fyri, at gera alt so heimligt og lætt hjá øllum sum gjør-

ligt. Men tá luttakarar koma frá tjóðum sum t.d. Israel, Palestina, Iran, Norður- og Suðurkorea, er sjálvsagt eingin, ið torir at siga, at fanatískir »terroristar« ikki hava ætlanir um at søkja at ítróttarfolkunum.

Luttakararnir bógva í einum serstøkum HM-býi í kongress-sentrinum Dipoli í Otnäs í Esbo. Kring býin er høgt hegn og býurin verður døgnið runt vardur av politistum.

Í sama býi búðu luttakararnir í kappingunum um europameistaraheitini í 1971.

Uttan iva gerast kappingarnar figgarliga góðar fyri Finnland. Tjóðin vil, orsakað av kappingunum, fáa nógv umrøðu í útvarpum, sjónvarpum og bløðum kring allan heim, og roknast má við, at tey 10.000 ferðafólkini, ið leita sær til Finnlands orsaka av kappingunum leggja fitt av fremmandum gjaldoyra eftir sær.

Tað eru fyra stórar fyrirkøtur, ið eru sponsarar hjá HM-kappingunum.

Iveco, Coca-Cola, Canon og TDK gjalda eina millión dollara hvør fyri at verða við í HM-myndini, meðan flutningsfyrirtekan Iveco harafturat nýtir eina millión meira við at standa fyri øllum flutninginum.

Ítróttur — og tá serstakliga frælsi ítróttur — hevur stóran ans millum finska fólk, og eingin onnur vesturlendsk tjóð styðjar á sama hátt og Finnland ítróttarfolk síni.

Yrkisítróttarfolk

Seinastu tvey árin hava 31 finsk ítróttarfolk livað eins og yrkisítróttarfolk. Tey hava kunnað luttikið í øllum venjingunum uttan at hugsa um figgarligar trupulleikar.

Í einum HM-projekti, ið

nærum kann sammetast við venjingarlegurnar hjá »statsprofessionelli« ítróttariðkarunum í Eystur-týskalandi, hava finn-lendingar nýtt nýggjastu venjingarroyndirnar, ið serkenir læknar o.a. eru komnir fram til.

— »Og alt hetta er gjørt fyri at vit skulu klára okkum so gott sum møgulegt,« sigur leiðarin av venjingini, Antti Kalliomäki, ið sjálvur hevur vunnið silvurmerki í stonglopi til OL.

— »Finnland vil ikki bert royna seg á figgarliga økinum, eisini á ítróttarliga økinumvilja vit royna okkum.«

Stórus sjónvarpsáhugi

Áhugin fyri at síggja sjónvarpssendingarnar úr Helsingfors er stórur. Nitjan sjónvarpsupptøktulit eru kring ymsu kappingarstaðini á stadion, og á marathontrekkinum vóru tað harumframt fleiri »transportabil« upptøktulit, ið syrgdu fyri myndunum. Hesi upptøktulit vórðu nýtt bæði í bilum helikoptarum og motorsúkklum.

sjávt í fjarskotnum londum er áhugin fyri kappingunum í Helsingfors stórur, t.d. kann nevast, at bæði Japan og Suðurkorea frammanundan høvdu bílagt alla marathontrenningina, bæði fyrri kvinnur og menn. Hetta verður sent beinleiðis pr. fylgisvein.

Eisini danska sjónvarpið sendir frá HM-kappingunum — tvær ferðir um dagin — so møguleiki er fyri at vit fáa okkurt at síggja frá hesi stórfingru hending, har fyrsta metið longu varð sett aðrenn kappingarnar byrjaðu.

Ongantið áður í ítróttar-søuni hevur økur kapping savnað luttakarar frá so nógvum tjóðum.

